

сферою взаємодії з іншими науками, так як вона охоплює науки, розташовані на перетині юридичних та різних суспільних, природничих і технічних наук і це веде до виникнення дисциплін, які містять у собі теоретичні знання із двох дисциплін.

Усе вище наведене свідчить про те, що юридична наука як система певних її складників, елементів має складну внутрішню будову, яка характеризується наявністю багатьох елементів знання про державно-правові явища та їх зв'язком, залежністю і взаємним впливом.

Юридична наука має постійно розвиватись і виконувати притаманні лише їй соціально-юридичні функції.

Перед сучасною українською правовою наукою стоїть завдання подолання заідеологізованості, міфологізованості та псевдонауковості, стихійності та методологічної недосконалості й посилення інноваційних напрямків наукових досліджень, створення нових наукових парадигм [3]. Недооцінка ролі юридичної науки та її досягнень на державному рівні призвела сьогодні до низького рівня правової культури та виникнення недоліків правосвідомості.

Підсумовуючи вище викладене можна з упевненістю сказати, що в період змін і перетворень юридична наука має залишатися непорушним захисником правди, об'єктивності й неупередженості. Юриспруденція, як суспільна наука, відіграє чималу роль у формуванні правової свідомості громадян України. Також варто взяти до уваги, що знання по юридичній науці, допомагають зрозуміти майбутнім правникам суть основних принципів юридичної техніки, без яких неможлива професійна діяльність у правовій сфері. Усвідомлення таких понять як правозастосовна, правотворча діяльності, які є видами юридичної діяльності, слугує важливою умовою для досягнення мети та завдань, які постають перед юристами-професіоналами. Таким чином, знання, які отримує студент формують його правову культуру та виховують у ньому коректне ставлення до чинного законодавства. Отже, знання юридичної науки має значний вплив на формування професійних навичок юриста. Тому, якщо мати за мету бути висококваліфікованим спеціалістом у галузі права, безумовно, необхідно набути знання.

1. Кравчук М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти): навчальний посібник. Тернопіль. ТзОВ «Тернограф». 2013. 608 с.

2. Гончаренко В. Г. Юридичні терміни: тлумачний словник. Київ. Либідь. 2004. 320 с.

3. Петришин О. В. Теорія держави і права: підручник. Харків. Право. 2015. 368 с.

Широкоградова Анна Юріївна

студентка факультету
соціально-психологічної
освіти та управління

Науковий керівник – к.ю.н., доц. Талдикін О.В.

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ІДЕОЛОГІЯ НЕОЛІБЕРАЛІЗМУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Неолібералізм являє собою геоекономічну модель, разом з тим його можна розглядати як сучасну ідеологію. Виклики в сучасному світі, зокрема процеси глобалізації ставлять певні питання щодо подальшого розвитку неолібералізму.

Філософію неолібералізму та її критику висвітлено в роботах західних дослідників Ф. фон Хайєка, В. Ойкена М. Фрідмана, Л. фон Мізеса, А. Ренд, Р. Мандела, У. Бека, М. Флемінга, А. Ландера, Д. Харві, Н. Хомського, К. Крауча, К. Поланьї, Ф. Закарія, Л. Альвареса, К. Лавалія, Д. Кіркпатріка, Н. Беррі, А. Лернера та інших.

На пострадянському просторі проблематика неолібералізму та його впливу на соціальні процеси розглянуто в роботах А. М. Ілларіонова, І. Г. Блюміна, Б. Ю. Кагарлицького, С. Т. Гайдара, С. М. Примакова, О. Бікбова, А. Н. Загороднікова, Б. Г. Капустіна, В. В. Шабельника, О. Белікова, Д. Горбача та інших.

Центральною проблемою сучасного неолібералізму постає питання соціальних гарантій, прав та свобод людини. Зрозуміло, що домінуючі позиції належать ідеї державного регулювання соціальної сфери. Неолібералізм, пропонуючи власне бачення проблематики державного регулювання, став платформою для забезпечення соціальних прав та гарантій без яких неможливі свобода та гідне життя.

Сучасний лібералізм сформувався під час дискурсу лібералізму кінця 20-го сторіччя, коли активно окреслювались тенденції соціалізації. Головна проблема неолібералізму це соціальні права та свободи індивіда. Зрозуміло, що ідея державного регулювання соціальної сфери набула домінуючої позиції. Сам термін «неолібералізм» оформився з середини 20-го сторіччя, після реформації лібералізму та переходу його на сучасний етап.

Ліберал-реформістська концепція в США базувалася насамперед на ідеях теоретиків філософського напрямку прагматизму (У. Джемс, Дж. Дьюї та ін.), згідно з яким теорію формує практика, що вимагало орієнтації на технічне вирішення суспільно-політичних проблем та відходу від зайвої ідеологізації. Крім того, на початку ХХ ст. у США набирають силу ліві доктрини. Врешті, „основним ідеологічним завданням лібералів став пошук нової моделі взаємодії індивідуалізму, егалітаризму і демократії” [1, с. 110].

Теорія та практика неоліберальної моделі розвитку абсолютувалася в ході процесу глобалізації. Створення глобалізаційного світу проходило на основі неоліберальних ідей, які змінюючи економічний устрій, змінювали соціальний та політичний устрій. Неолібералізм став провідною ідеологією для багатьох країн та міжнародних інститутів.

Д. Харві вважає, що неолібералізм «теорія, згідно з якою ринковий обмін є основою системи етичних норм, достатньою для регулювання всіх людських дій, став домінувати в думках і справах жителів більшості держав земної кулі приблизно з 1970-х. Поширення нової теорії йшло паралельно з переглядом поглядів на права держави, коли проводилася приватизація, змінювалася фінансова система, більш серйозне значення стали надавати ринковим процесам. Державне втручання в економіку було зведено до мінімуму, але одночасно і зобов'язання держави, пов'язані з соціальними гарантіями громадянам, сильно зменшилися» [2, с. 7].

Такі провідні ідеї та права, за які багато людей борються на даний момент, витікають саме з ідей неолібералізму, це: забезпечення рівного доступу до освіти, створення умов праці, встановлення мінімальної заробітної платні, допомога по безробіттю, створення системи медичного обслуговування для малозабезпечених верств населення тощо.

Саме неолібералізм штовхає світ до розвитку соціальних інститутів, які підтримують малозабезпечені верстви населення та надає можливість встановлювати певну рівність. Але існують погляди, які не вважають ідеї неолібералізму потрібними в глобалізаційному світі. На думку Ф. А. фон Хайєка, „суспільство може існувати тільки тоді, коли шляхом селекції з'являться правила, які примусять індивідів поводитись так, щоб зробити суспільне життя можливим” [3, с. 37].

Але неолібералізм продовжує свій розвиток і має багато прихильників. Такий розвиток призвів до збільшення ідеологічної бази і включенню в неї ідей про індивідуальну свободу і демократичні режими як гарантію конкуренції та вільного ринку.

Взагалі, неолібералізм зводиться до наступних принципів:

- ринок визнається найбільш ефективною формою господарювання, що створює найкращі умови для економічного зростання;
- відстоювання пріоритетного значення свободи учасників економічної діяльності;
- проголошення необхідності державної підтримки умов вільної конкуренції;
- передбачення створення державою законодавчого порядку, що гарантує свободу особистої ініціативи в рамках ринкової економіки.

Отже, неолібералізм охоплює: ідеологію, спосіб управління та політичні Програми, він різновидом класичного лібералізму, відстоює інтенсифікацію та глобальне поширення вільного ринку, як в міжнародному масштабі, так і на всі сфери життя [4, с. 84].

Неолібералізм став тією глобальною ідеологією, головною ідеологією якою є «вільний ринок», захищений від надмірного втручання з боку держави. Закріплення за неолібералізмом його розуміння, як всеохоплюючої ідеології не призвело до знищення глобальних протиріч світового розвитку. Але в умовах глобалізації ідеї лібералізму є надзвичайно популярними.

1. Согрин В. В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XX века. Москва. : Наука, 1995. 238 с.

2. Харви Д. Краткая история неоллиберализма. Актуальное прочтение / Дэвид Харви; [пер. с англ. Н.С. Брагиной]. Москва. : Поколение, 2007. 288 с.

3. Гайек Ф. А. Право, законодавство і свобода. Нове визначення ліберальних принципів справедливості і політичної економії / Фрідріх Август фон Гайек ; [пер. з англ. В. В. Дмитрук]. Київ. : „Аквілон-Прес”, 2000. Т. I—III. — 448 с.

4. Талдикін О. В. Теорія влади. Структурно-логічні схеми і таблиці: Навч. посібник / О. В. Талдикін. Дніпро. Дніпропр. держ. універ. внутр. справ, 2020. 164 с.